

Nr 1606

av herr Nyquist m. fl.

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:20 med förslag till ny lagstiftning om kriminalvård i anstalt m. m.

I motionen II:1966:164 yrkade herr Wiklund (fp) om utredning angående häktades ställning och rättssäkerhet. I utlåtande 1966:39 föreslog första lagutskottet att motionen – i vad den avsåg kurativt socialt stöd och arbete eller annan lämplig sysselsättning inom häkte – borde föranleda en översyn av häkteslagen i samband med den planerade översynen av 1964 års lag om behandling i fängvårdsanstalt. Båda kamrarna följde utskottet.

Genom Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsattes den 13 januari 1967 kommittén för anstaltsbehandling inom kriminalvården (KAIK). I samband härmed överlämnades för beaktande vid uppdragets fullgörande den av beslutet i häktesfrågan föranledda riksdagsskrivelsen (1966:326). I direktiven till KAIK uttalade departementschefen bl. a. följande:

Lagstiftningen om behandlingen av häktade och anhållna m. fl. har nära samband med behandlingslagstiftningen i övrigt. Det finns emellertid markerade skillnader och dessa hänför sig främst till tidsfaktorn och utredningskravet för dem som är misstänkta för brott. Riksdagen har nyligen godkänt ett utlåtande av första lagutskottet (1966:39) som avgetts i anledning av en motion (II:164) om utredning angående häktades ställning och rättssäkerhet. Enligt utskottet bör behandlingen av häktade, anhållna och gripna överses i vissa avseenden. Utskottet anser att man bör kunna ge sådana personer bättre vård och vidta åtgärder för deras rehabilitering och för att socialt stödja dem och deras anhöriga. Detta utredningsarbete bör enligt utskottets uppfattning sammankopplas med en översyn av lagstiftningen om behandling i fängvårdsanstalt. Jag kan instämma i vad utskottet anfört i dessa frågor. Jag vill dock tillägga att de sakkunniga i detta sammanhang bör beakta möjligheterna att rationellt lösa bl. a. behandlingsfrågorna gemensamt för häktade och intagna i fängvårdsanstalt.

I sitt under 1971 avgivna betänkande om Kriminalvård i anstalt (SOU 1971:74) lämnade KAIK förslag både till Lag om kriminalvård i anstalt och till Lag om behandling av häktade och anhållna m. fl. Utredningsarbetet hade visat att det inte förelåg tillräcklig anledning att franga uppdelningen av bestämmelserna på två lagar.

I förslaget till ny häkteslag konstaterade KAIK att reformbehovet närmast gjorde sig gällande i de två av lagutskottet påpeklade avseendena: möjligheter att ge de intagna dels kurativt socialt stöd, dels arbete eller annan lämplig sysselsättning.

Utöver bestämmelser i den riktningen omreglerades i förslaget några smärre sakfrågor. Vidare hade kommittén utfört en närmast redaktionell, allmän översyn av gällande häkteslag.

Kriminalvårdsberedningen fann i den uppföljande utredningen Kriminalvård (SLU 1972:64) inte anledning att ingå i en närmare prövning av KAIK:s förslag till ny häkteslag. Behovet av ökade möjligheter för de häktade att erhålla kurativt socialt stöd samt att bereda dem lämplig sysselsättning under häktningstiden ansåg beredningen kunna tillgodoses genom dess förslag om ökade resurser dels för frivårdens behandlingsarbete på häkten och lokalanstalter, dels för olika aktiviteter på anstalterna. Beredningen föreslog sålunda att 15 tjänster för assistenter skulle tillföras frivårdsdistrikten på orter med allmänna häkten. De skulle ha deltidsfunktion av kurativ och terapeutisk art på häktena och även uppgiften att kunna göra personundersökningar beträffande de häktade. Beredningen föreslog vidare att tio verkmästartjänster skulle inrättas med placering som arbetsledare på häkten med minst 30 platser samt att medel skulle anslas till arvode för organisatörer av arbetsdriften vid de övriga häkten. I den mån nya häkten skulle tillkomma borde enligt beredningen arbetsledarpersonal ingå i personalstaten enligt samma kvoter.

Förslag om förstärkning av frivårdspersonalen för kurativ verksamhet vid de allmänna häktena framlades i statsverkspropositionen 1973:1 bil. 4 F 3 s. 170 och bifölls av riksdagen (JuU 1973:15 s. 20, prot. 75 s. 103 (d).) Beträffande förstärkning av arbetsledarpersonalen för att bereda sysselsättning at intagna på allmänna häkten har departementschefen i årets statsverksproposition beräknat medel under halvt budgetår för fem verkmästartjänster (prop. 1974:1 bil. 4 F 2 s. 103).

Något förslag till ny häkteslag har emellertid inte framtagits. I den aktuella propositionen om kriminalvård i anstalt (1974:20) lämnas ingen förklaring varför förslag till ny häkteslag fått anstå. Även om behandlings- och sysselsättningsresurserna ökats och kommer att öka, kvarstår behovet av bestämmelsernas anpassning till de överväganden och förslag som redovisats av KAIK och kriminalvårdsberedningen. Möjligen har av tidsskäl en senareläggning av förslaget om ny häkteslag ansetts pakallad. Även om vi har förståelse för behovet av att nu utan tidsutdräkt behandla anstaltsfrågorna, skulle det dock enligt vår mening och i likhet med vad departementschefen uttalade i direktiven till KAIK – varit en mera tillfredsställande ordning att riksdagen i ett sammanhang hade fått bedöma anstalts- och häkteslagarna. Under alla förhållanden menar vi att häkteslagstiftningen snarast hör ges en inriktning och utformning som i allt väsentligt överensstämmer med ovan redovisade förslag och faktiskt tilldelade resurser. Riksdagen bör vid behandlingen av föreliggande proposition (1974:20) på lämpligt sätt ge till känna att så skall ske.

Med hänvisning till vad som sålunda anförts får vi hemställa

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att förslag om ny häkteslag föreläggas innevarande års riksdag enligt de riktlinjer som

angetts av kommittén för anstaltsbehandling inom kriminalvården och kriminalvårdsberedningen.

Stockholm den 7 februari 1974

OLA NYQUIST (fp)

GABRIEL ROMANUS (fp)

KERSTIN ANÉR (fp)

OLLE WESTBERG (fp)

i Ljusdal